

TEZĂ DE ABILITARE
UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
2022

AQUATIC RESOURCES AND THEIR ROLE
FOR HUMAN COMMUNITY OF THE PAST.
ARCHAEZOOLOGICAL STUDIES FROM SOUTHERN ROMANIA
(IXth MILLENNIUM BC-IInd MILLENNIUM AD)

Valentin RADU

**ROLUL RESURSELE ACVATICE PENTRU COMUNITĂȚILE UMANE DIN
TRECUT. STUDII DE ARHEOZOOLOGIE DIN SUDUL ROMÂNIEI (MILENIUL IX
BC-MILENIUL II AD)**

(REZUMAT)

Cercetarea desfășurată după obținerea tezei de doctorat în anul 2003 a continuat în domeniul arheozoologiei cu aprofundarea rolului resurselor acvatice în paleoeconomia animalieră a comunităților umane contribuind la cunoașterea diferitelor aspecte ale vieții oamenilor din trecut legate în special de relația om-animal.

Dacă pentru teza de doctorat atenția a fost îndreptată cu preponderență asupra peștelui în anii următori și celelalte resurse acvatice au fost studiate sistematic (moluște, țestoase, păsări sau mamifere). De la această dată până în prezent au fost abordate diverse teme de cercetare a resurselor acvatice precum:

- studiul materialului faunistic din situri de diverse epoci și culturi cu scopul de a obține informații legate de rolul animalelor în paleoeconomia animalieră a diverselor comunități umane din preistorie până în perioada medievală cu o atenție deosebită în special asupra resurselor acvatice (moluște, pești și țestoase);

- analiza resturilor de bivalve cu un mare potențial în furnizarea de informații referitoare la evoluția consumului lor de-a lungul perioadelor ocupaționale, locul și sezonul de cules, importanța în alimentație prin compararea cu alte resurse de hrană de origine animală iar în legătură cu mediu, modificările peisajului din aria geografică în care sunt poziționate așezările precum și răspunsul comunităților umane la acestea;

- implicarea în studiul industriei materiilor dure animale atât prin identificarea obiectelor sau a resturilor din lanțul tehnologic cât și realizarea de experimente pentru testarea ipotezelor din arheologie;

- contribuții la metodologia de cercetare arheozoologică (realizarea unui atlas de identificare a resturilor osoase de pește, completarea colecției de referință cu noi specii și indivizi, realizarea unor metode de reconstituire a dimensiunilor pe baza datelor biometrice).

Rezultatele acestor studii au fost prezentate în diverse articole publicate în reviste și edituri de prestigiu (*Quaternary International, Archaeological and Anthropological Sciences, The Holocene, Quaternaire, European Journal of Archaeology, Environment archaeology, Journal of Anthropological Archaeology, BAR International series, ERAUL, Oxbow Books*) sau cu comitet de lectură/indexate în diverse baze de date internaționale (*Annales d'Université*

„Valahia” Târgoviște, *Analele Banatului*, *Buletinul Muzeului Județean Teleorman*, *Dacia*, *Materiale și cercetări arheologice*, *Peuce*, *Pontica*, *Studia Antiqua et Archaeologica*, *Studii de Preistorie*). De asemenea s-au continuat prezentările de popularizare în rândul studenților prin conferințe, seminarii, mese rotunde (workshop-uri) la centrele universitare din Târgoviște, Constanța și București sau cu ocazia cercetărilor de pe șantierele arheologice. Participare mea la 11 proiecte internaționale și 20 naționale (22 cu finanțare obținută prin competiție) s-a concretizat și prin diseminarea rezultatelor la conferințe internaționale de prestigiu din domeniul arheologiei și arheozoologiei (peste 50).

Partea I-a din lucrarea de față privind realizările științifice, profesionale și academice este structurată pe patru capitole:

1. studiul ansamblurilor faunistice în scopul evidențierii rolului resurselor acvatice în paleoeconomia animalieră a comunităților umane;
2. studiul moluștelor;
3. contribuții la studiul industriei materiilor dure animale (IMDA);
4. arheologie experimentală.

Partea a II-a. Planuri de evoluție și dezvoltare a cariere profesionale, științifice și academice. Viitoarele direcții de cercetare se vor axa pe cochiliile moluștelor ce se regăsesc în siturile arheologice. Astfel de materiale faunistice sunt destul de puțin analizate chiar și în prezent pentru reconstituirea rolului pe care l-au avut în alimentație dar și în reconstituirea mediului.

În cazul materialului faunistic se va continua prelevarea de eșantioane pentru analizele izotopilor stabili ce implică studiul raportului izotopilor de carbon, azot, oxigen și hidrogen ($\delta^{13}\text{C}$, $\delta^{15}\text{N}$, $\delta^{18}\text{O}$, $\delta^2\text{H}$). Deși astfel de studii s-au mai realizat pentru stabilirea în special a dietei dar și a relației om-animal și a modului de gestionare a resurselor de hrană pentru câteva situri preistorice (Bordușani, Hârșova, Vitănești, Cheia, Măgura *Buduiasca*) ele rămân punctuale. De asemenea ele vor genera informații indirecte și despre condițiile locale de mediu și climatice și influența acestora în etologia animalelor (migrații, extincții etc.).

Realizarea bazelor de date din arheozoologie reprezintă un proiect pe termen lung care a început deja pentru perioada preistorică iar pe viitor sperăm continuarea acestui proiect și pentru perioada antică și medievală. Datele sunt importante pentru reconstituirea și evoluția comunităților umane de-a lungul perioadelor istorice.

Popularizarea studiilor de arheozoologie și a rolului cercetării arheozoologice în diverse domenii de activitate va continua în cadrul sistemului de învățământ (seminarii, cursuri de master, doctorat etc.) sau direct pe teren cu ocazia cercetărilor arheologice atât pentru studenți cât și pentru publicul larg.